

הם בָּלוּלִים לְשֶׁמוֹנָה. עוד פותחת ואומרת אولي ימצואו נ שֵׁם עֲשָׂרִים, שֶׁמֶא גָּדוֹלָה בְּנִים לְתַלְמוֹד תּוֹרָה וַיֵּשׁ לָהֶם שֶׁכֶר לְעַשֶּׂרֶת הַדְּבָרוֹת שְׁתִּי פְּעֻמִּים בְּכָל יוֹם, רֹאשׁ אָמֵר רַבִּי יִצְחָק כֵּל המגדל בְּנוֹ לְתַלְמוֹד תּוֹרָה וּמוֹלִיכוֹ לְבֵית רַבּוֹ בְּבָקָר וּבְעַרְבָּה מַעַלָּה עַלְיוֹ הַכְּתָבוֹ בְּאָלוֹ קִיִּים עַלְיוֹ הַתּוֹרָה בְּ פְּעֻמִּים בְּכָל יוֹם. מה בתיב ויאמר לא

אֲשָׁחִית בַּעֲבוּר הַעֲשָׂרֶה.

עוד פותחת ואומרת אולי ימצואו נ שֵׁם עֲשָׂרֶה. אומרת רבוננו של עולם שֶׁמֶא הָיוּ מִאּוֹתָם הַעֲשָׂרֶה הַרְאָשׁוֹנִים של בית הַבְּגָשָׁת שְׁנוּטָל שֶׁכֶר בְּגַד בְּלָם שְׁבָאִים אַחֲרֵיכֶם, מה בתיב (ביה) ויאמר לא אֲשָׁחִית בַּעֲבוּר הַעֲשָׂרֶה.

כֵּל זֶה יִשְׁלַח מִשְׁמַת הַצְדִיק לוֹמֵר עַל הַרְשָׁעִים, בֵּין שֶׁלָא נִמְצָא בְּיָדָם בְּלָום, מה בתיב וילך יי' באשְׁר בְּלָה לְדִבָר אֶל אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שֶׁב לְמִקְומוֹ. מהי לְמִקְומוֹ. לְמִקְומָם מַעַלְתוֹ הַיְדוּעָה.

אמיר רבי מצוה לו לאדם להתפלל על הרשעים כדי שיחזרו לモטב ולא יבנסו לגיהנם. דכתיב, (תהלים ק) ואני בחלותם לבושי שך וגוי. ואמר רבי אסור לו לאדם להתפלל על הרשעים שיסתלקו מן העולם, שאלמלא סלקו הקדוש ברוך הוא לתרח מן העולם כשהיה עובד עבודה זרה, לא בא אברاهם אבינו לעולם, ושבתי ישראל לא היה, ותפלך דוד ומלאך המשיח,

הכى הוא ודאי. ותא חזי מה כתיב ויאמר יי' זעקת סדום ועمرה כי רבבה. בקדמיתא ווי אמר. ולבסוף ויאמר יי' זעקת סדום ועمرה וגוי. דא איהו דרגא עלאה דאתגלי לייה על דרגא תחתה,

וְהַתּוֹרָה לֹא נִתְנָה, וְכֹל אֶזְרָם הַצְדִיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַגְּבִינִאים לֹא
הִי בָעוֹלָם. אָמֵר רַبִי יְהוֹדָה בֵין שְׂרוֹאָה הַקָדוֹשׁ בָרוֹךְ הוּא שֶׁלֹא
נִמְצָא בְּרֹשְׁעִים בְּלֹום מִפְלָא אֶזְרָם הַעֲנִיגִים, מַה בְּתִיב וַיַּבְאָו שְׁנִי
הַמְלָאכִים סְדוֹמָה וְגוֹ, (עד כאן מדרש הנעלם)

זהר

(דף קה ע"ב)

אַרְדָה נָא וְאֶרְאָה הַכְּצַעַקְתָה הַבָּא אֵלִי עַשְׂוֵה פֶלָה.
לִמְאָן קָאָמֵר. אֵי תִימָא לְאָפָונִים מַלְאָכִין. מִמְאָן חֲמָא
מַלְיל עַם דָא וּפְקִיד לְדָא. אַלְא לְאַבְרָהָם קָאָמֵר
דְבָרְשׁוֹתֵיה קִיְימִין אָנוֹן אָתֵרִי. דָבָר אַחֲרֵי לְאָבוֹן מַלְאָכִין.
מַה דָאָתֵמָר לְאַבְרָהָם מַה טֻמָא עַשְׂוֵה. עַשְׂהוּ מַבְעֵי לִיה.
מַאי עַשְׂוֵה. (אַלְא) דָא אַבְרָהָם וּשְׁבִינָתָא דָלָא אָעֵדִי מַבְעֵיה.
(דָבָר אַחֲרֵי) עַשְׂוֵה מַה דָאָתֵמָר לְמַלְאָכִין, בְגַין דָהוּ זְמִינִין תִּמְנוֹ
וְהַוּ מִשְׁתְּכַחֵין לְמַעַבֵּד דִינָא, וּעַל דָא עַשְׂוֵה.

דָבָר אַחֲרֵי עַשְׂוֵה (לְמַעַבֵּד) כְּתָרְגּוּמוֹ עַבְדוֹ. וּכְיֵלָא הוּה יַדַע
קוֹדֶשׁ אֶבְרִיךְ הוּא דָאֵיהָ אָמֵר אַרְדָה נָא וְאֶרְאָה,
וְהָא כָלָא אַתְגָלִי קְמִיה. אַלְא אַרְדָה נָא מַדְרָגָא דְרַחְמִי
לְמַדְרָגָא דִדִינָא, וְהִיְינָה (הָא) יְרִידָה. וְאֶרְאָה, רַאֵיהָ דָא
הִיא לְאַשְׁגָחָא עַלְיהָוּ בְמַאָן דִינָא יַדַין לוֹן.

אַשְׁכַחַן רַאֵיהָ לְטַב וְאַשְׁכַחַן רַאֵיהָ לְבִישׁ. רַאֵיהָ
לְטַב, דְכַתִּיב, (שמות ב) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת בְנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיַּדַע. רַאֵיהָ לְבִישׁ, דְכַתִּיב אַרְדָה נָא וְאֶרְאָה (נ"א)

אֲשֶׁר בָּחוּן יְרִיחָה לְטוֹב וְאֲשֶׁר בָּחוּן יְרִיחָה לְבִישׁ. לְטוֹב דְכְתִיב, (שְׁמוֹת יט) וַיַּד יְיָ עַל חָרְסִינִי.
(בְמִדְבָּר יא) וַיַּרְא תְּרוּמָה וְדְבָרָתִי עַמְקָה שֶׁם. יְרִיחָה לְבִישׁ אָרְדָה נָא בְגַיִן) **לֹא שְׁגַחָה עַל יְהוָה בְּדִיבָא, וְעַל דָא אָמֵר קָוְדְשָׁא בָּרֵיךְ הוּא הַמִּכְסָה אָנִי מַאֲבָרָהָם:**

וַיַּאֲבָרָהָם הַיּוֹ יְהִיָּה לְגֹוי גָדוֹל וְעַצּוּם. מַאי טֻמָא בְּרָכָה דָא הַכָּא. אֶלָא בְגַיִן לְאוֹדָעָא דְאָפִילוּ בְשַׁעַתָא דְקָוְדְשָׁא בָּרֵיךְ הוּא יִתְיַב בְּדִינָא עַל עַלְמָא לֹא אֲשַׁתְּפִי. דָהָא יִתְיַב בְּדִינָא עַל דָא (דָא לְאַז וַיִּתְיַב) וּבְרָחְמִי עַל דָא וּכְלָא בְּרָגְעָא חֲדָא וּבְשַׁעַתָא חֲדָא.

אָמֵר רַבִי יְהוּדָה וְהָא כְּתִיב, (תְּהָלִים סט) וְאַנְיִ תְּפִלָתִי לְךָ יְיָ עַת רְצֹן. זְמַנֵין דָא יהו עַת רְצֹן זְמַנֵין דָלָאו אִיהוּ עַת רְצֹן. זְמַנֵין דְשָׁמֵע וּזְמַנֵין דָלָא שָׁמֵע. זְמַנֵין דְאֲשַׁתְכָה זְמַנֵין דָלָא אֲשַׁתְכָה דְכְתִיב, (ישעיה נט) דְרָשָׁו יְיָ בְּהַמְצָאוֹ קָרָא וְהִיּוֹתָו קָרָוב.

אָמֵר רַבִי אֶלְעָזֶר כָּאֵן לִיחִיד כָּאֵן לְצָבָור. כָּאֵן לְאַתָּר חָד וּכָאֵן לְכָוְלִי עַלְמָא. בְגַיִנִי כֵּד בָּרֵיךְ לֵיה לְאַבְרָהָם דָא יהו שְׁקִיל בְּכָל עַלְמָא דְכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם (וּבְכִתִיב) וְתַגִּינֵן בְּאַבְרָהָם. יְהִי בְּגִימְטְרִיא שֶׁלְשִׁים. הַכִּי תַגִּינֵן תַלְתִין צְדִיקִים אָזְמִין קָוְדְשָׁא בָּרֵיךְ הוּא בְּכָל דָרָא וְדָרָא לְעַלְמָא. פָמָה דָאָזְמִין לְאַבְרָהָם.

השלמה מההשומות (סימן יז)

לְאַבְרָהָם. זֶמֶגָּא חֲדָא בְּפָק רַבִּי שְׁמֻעוֹן וְחַמָּא (יחזא)
עַלְמָא דְחַשֵּׁיךְ וְאַפִּילְ וְאַסְתָּתָם נְהֹרִיה. אמר
לֵיה לַרְבִּי אַלְעָזָר, תָּא וְנַחֲנוּ מָה בְּעֵי קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמַעַבְדָּ בְּעַלְמָא. אַזְלוּ וְאַשְׁפְחוּ חַד מְלָאכָא דְדָמִי לְטוֹרָא
רַבְרַבָּא וְאַפִּיק תְּלִתִין שְׁלַהוּבִין דְנוֹרָא מְפֻומִיה. אמר לֵיה
רַבִּי שְׁמֻעוֹן מָה אַתְ בְּעֵי לְמַעַבְדָ. אמר לֵיה בְעִינָא
לְמִתְרְבִיהָ לְעַלְמָא בְּגִין דְלָא שְׁכִיחַי תְּלִתִין וְפָאִין בְּדָרָא
דְהַכְיַ גָּזָר קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אַבְרָהָם דְכַתִּיב (בראשית י"ח)
הַיּוֹ יְהִי בְּגִימְטְרִיא תְּלִתִין.

אמר לֵיה רַבִּי שְׁמֻעוֹן בְּמַטְ�וָ מִנְגָה, זִיל קְמִיה קְוִידָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְאִימָא לֵיה, בר יוֹחָאי שְׁכִיחַ בְּאַרְעָא.
אַזְלָה הַהוּא מְלָאכָא קְמִיה דְקְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא ואמר לֵיה,
מְאַרְיָה דְעַלְמָא גָּלִילִי קְמַד מָה דְאָמֵר לֵי בר יוֹחָאי. אמר
לֵיה קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא זִיל אַחֲרְבִיה לְעַלְמָא וְלֹא תְשַׁגַּח
בְּבָר יוֹחָאי.

אַתָּא חִזְיָה ר' שְׁמֻעוֹן לְמְלָאכָא אמר לֵיה אֵי לֹא תִזְיַל,
גּוֹזְרֵבָא עַלְךְ דְלָא תִיעַול לְשִׁמְיָא וְתָהֹוי בְּאַתָּר
עַזָּא וְעַזָּאל וּכְד תִיעַול קְמִיה קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִימָא
לֵיה אֵי לִית תְּלִתִין וְפָאִין בְּעַלְמָא לְיַהּוֹן עַשְׂרִין דְהַכְיַ
כְּתִיב לֹא אָעַשָּׂה בְּעַבוֹר הָעָשָׂרִים וְאֵי לִית עָשָׂרִים לְיַהּוֹן

עֲשֶׂרֶת דְּהַכִּי כְּתִיב לֹא אָשַׁחֵית בַּעֲבוּר הַעֲשֶׂרֶת וְאֵי לִית
עֲשֶׂרֶת לִיהְוֹ תְּרִין דָּאִינְפּוֹן אֲבָא יִבְרִי, דְּהַכִּי כְּתִיב (דברים י"ט)
עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים יִקּוּם דָּבָר, וְאֵין דָּבָר אֶלְאָעוֹלָם
דְּכִתִּיב (תהלים ל"ג) בְּדִבָּר יְיָ שְׁמַיִם נְعַשָּׂו. וְאֵי לִית תְּרִין, הָא
אַתְּ חַד וְאַנְאָה הוּא דְּכִתִּיב (משל י') וְצְדִיק יִסּוּד עוֹלָם. בָּה
שְׁעַתָּא קָל מִן שְׁמִינִיא נְפָק וְאָמָר, זֶבֶחַ חֹלְקָד רַבִּי
שְׁמַעוֹן. דָּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּזָר לְעִילָּא וְאַתְּ מְבָטֵּל
לִתְתָּא בּוֹדָאי עַלְךָ אַתְּמָר (תהלים קמ"ה) רְצֹן יְרָאָיו יַעֲשֵׂה:

(עד כאן מההשומות)

פָּתָח וְאָמָר, (שמואל ב כג) מִן הַשְׁלָשִׁים הַכִּי נְכֹבֵד וְאֵל
הַשְׁלָשָׁה לֹא בָּא וְגֹו. מִן הַשְׁלָשִׁים הַכִּי נְכֹבֵד,
אַלְיִן אֲבֹונֵן תְּלִתִּין צְדִיקִים דָּאוּמִין קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְעַלְמָא וְלֹא יִבְטֵל לוֹזָן מִפְּיה. וּבְנִיהוּ בֵּן יְהוּדָה כְּתִיב בֵּית
מִן הַשְׁלָשִׁים הַכִּי נְכֹבֵד אֲיהוֹ חַד מִפְּיהָ.

וְאֵל הַשְׁלָשָׁה לֹא בָּא. דְּלֹא שְׁקֵיל לְתְלִתָּא אַחֲרֵנִין
דְּעַלְמָא קָאִים עַלְיִיהָ. וְאֵל הַשְׁלָשָׁה לֹא בָּא. לְמַהְוִי
בְּמַנְיִינָא פְּחַד מִפְּיהָ. בְּאֲפָ� תְּלִתִּין וְכֹאֵין זֶבֶחַ לְמַיְעֵל
בְּחוֹשְׁבָנָא, אֲבָל וְאֵל הַשְׁלָשָׁה לֹא בָּא, דְּלֹא זֶבֶחַ
לְאַתְּחַבְּרָא בְּהָוָה וְלְמַהְוִי עַמְהָוָן בְּחוֹלְקָא חַדָּא. יְהִי"ה, פְּמָה
דְּתַגְבִּינָן תְּלִתִּין תּוֹהָ. וּבְגִינָן בְּךָ קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִכְבָּה
בְּאֲפָ� תְּלִתִּין צְדִיקִים.

תֵּא חֶזְיָה, אמר לֵיה קֹדֶשׁ בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם וַעֲקָתָ
סְדוּם וַעֲמֹרָה כִּי רַבָּה, דְּהָא סְלִיקָת קָדְמִי מֵהַדְּאָפָון
עֲבָדִין לְכָל עַלְמָא, דְּכָל עַלְמָא מַגְעִי רְגָלִיָּהוּ דְּלֹא
לְמִיעַל בְּסְדוּם וַעֲמֹרָה דְּכָתִיב, (איוב כט) פְּרִץ נַחַל מַעַם גַּר
הַפְּשָׁפְחִים מִפְּנֵי רְגָל דְּלוֹ מַאֲנוֹשׁ בָּעוֹ. פְּרִץ נַחַל מַעַם גַּר,
פְּרִיצה תֹּוהֶה פְּרִץ נַחַל לְאָפָון בְּנֵי עַלְמָא דְּעַלְוֹ לְתָמָן.
דְּכָלָהוּ דְּחַמָּאן לְמַאֲן דְּהָוּ יְהָבִי לְמִיכְל וְלִמְשֻׁתִּי לְבָרְבָשׁ
אַחֲרָא, שְׁדִיּוֹן לֵיה (בְּנוֹקְבִּי דְּנָקְרִי) בְּעוּמָקָא דְּנָהָרָא, וְאֵינוֹ
דְּגַנְטִיל לֵיה הָבִי גַּמְיָה.

וְעַל דָּא כָּלָהוּ בְּנֵי עַלְמָא הָוּ נְשָׁפְחִים מִפְּנֵי רְגָל. דְּמַגְעִי
רְגָלִיָּהוּ דְּלֹא לְמִיעַל תָּמָן. וּמַאֲן דְּעַלְוֹ
מַאֲנוֹשׁ בָּעוֹ, דְּהָוּ דְּלִי גַּוְפָא בְּכַפְנָא לֹא הָוּ יְהָבִי לֵיה
לְמִיכְל וְלִמְשֻׁתִּי וְאַשְׁתְּגִי דְּיוֹקְגִּיה מַשָּׂאָר בְּנֵי עַלְמָא,
דְּכָתִיב דְּלוֹ מַאֲנוֹשׁ, בָּעוֹ. כְּתִיב הַכָּא בָּעוֹ. וְכָתִיב הַתָּם
(משלי ה) בָּעוֹ מַעֲגָלוֹתִיהָ. הָכִי בַּמַּי הָוּ סְטָאוּן מַעֲגָלִין וְאַרְחִין
דְּלֹא לְמִיעַל תָּמָן. וְאַפִּילוּ עַוְפִי שְׁמִיאָהוּ מַגְעִי (דף קו ע"א)
לְמִיעַל תָּמָן דְּכָתִיב, (איוב כט) גַּתִּיב לֹא יַדְעַו עִיט וְגוֹ.
וּבְגִינִּי כֵּךְ כָּלִי עַלְמָא הָוּ צְוּחוֹין עַל סְדוּם וְעַל עֲמֹרָה
וְעַל כָּלָהוּ קְרָתִי. דְּכָלָהוּ בְּגִוֹּנוֹא חֶדָּא הָוּ.

וַעֲקָת סְדוּם וַעֲמֹרָה כִּי רַבָּה. אמר לֵיה אַבְרָהָם. אַמְאִי.
אמר לֵיה וְחַטָּאתְכֶם כִּי כְּבָדָה מַאֲד. בְּגִינִּי כֵּךְ

ארדה נא ואראה, הצעקהה. הצעקתם מבעי ליה, דהא בתיב זעקה סדום ועמורה ותרי קרתוי הו, אמא הצעקהה. אלא הוא אוקמיה.

תא חוו, בסטרא התותי קלא דברדא סלקין קויטרי כלחו בכתפה מתכנשי בחד טיף וועלין בגו נוקבי דתהומא רבא, אתעבידו חמיש בחד. חד איהו פד (צלילין קלין) איבא צליילין קלין דכלחו אתעבידו חד. קלא דסליק מחתא על בגיןיהו ואתמשכו בחד. ויהוא קלא סלקא ונחתא תבעא דינא לאתמשבא לחתא. פד האי קלא סלקא למתבע דינא פדין אתגלי לאשגחא קוידשא בריך הוא בדינא.

אמר רבי שמעון, הצעקהה. מאן הצעקהה, דא גורת דינא דתבעא דינא כל יומא. דהכי תנינן כמה שנין קיימה גורת דינא ותבעא מקמי קוידשא בריך הוא על דזבינו אחוי דיוסף ל יוסף. בגין דגורת דינא צוחחת על דינא, ועל דא הצעקהה, הבאה אליו.

מאי (ק"א) הבאה אליו. דא הוא רוז פמא דעת אמר, (אסתר ב) בערב היא באה וביבקר היא שבה. ודא הוא הבאה אליו תדר. בגונא דא קיז כל בשך בא לפני והא אמר. עשו בלה הוא אמר:

ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע. אמר

רבי יהודה מאנ חמא אבא דר' חמנותא פאברהם. תא חזין, בנה כתיב ויאמר אלהים לנו קץ כלبشر בא לפני וגוי עשה לך תבת עצי גפר. ואשתק ולא אמר ליה מיד. ולא בעא רחמי. אבל אברהם בשעתה דאמר ליה קודשא בריך הוא, זעקת סdom ועמורה כי רבבה וגוי. ארדה נא ואראה וגוי. מיד כתיב ויגש אברהם ויאמר האפ תפחה צדיק עם רשע.

אמר רבי אלעזר, אויף אברהם לא עבד שלימו בדקא יאות. נה לא עביד מיד, לא hei ולא hei. אברהם תעב דינא בדקא יאות דלא ימות זפהה עם חייבא. ושארី מחמשים עד עשרה, עבד ולא אשלים, דלא בעא רחמי בין כד ובין כה, דאמר אברהם לא בעינא למתבע אגר עובדי.

אבל מאן עבד שלימו בדקא יאות, דא משה. דכיון דאמר קודשא בריך הוא (שםות לו) סרו מהר מן הדרך וגוי. עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו. מיד מה כתיב ויחל משה את פני כי אלהיו וגוי. עד דאמר ועתה אם תשא חטאכם ואם אין מחייב נא מספרק אשר כתבת. ואף על גב דכלחו חטא, לא זו מתרמן עד דאמר ליה סלחתי בךברך. אבל אברהם לא אשכח אלא אי אשתקה בהו זפאי ואם לאו לא. ועל דא לא הו בעלמא בר נש דיגין על דרייה כמשה דאייה רעה מיהימנא.

וַיָּגַשׁ אֶבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֶתְקַיֵּן גְּרָמִיה לְמַתְבָּעַ דָּא. אֹלֵי יִמְצָאוּ שֵׁם חֲמָשִׁים. שְׁרָא מְחַמְשִׁים דָאִיהוּ שִׁירֹותָא לְמַבְדָּע, עַד עַשְׂרָה דָאִיהוּ עַשְׂרָה סֻפָּא דְכָל דְּרָגִין.

אמֶר רַבִּי יִצְחָק עַד עַשְׂרָה, אַלְיאַן עַשְׂרָה יוֹמִין דְבִין רָאשׁ הַשָּׁנָה לַיּוֹם הַכְּפֹרִים. בְּגִין כֵּה שְׁרָא מְחַמְשִׁים עַד עַשְׂרָה.

(המשך מההשומות סימן ז')

דָאִיהוּ שִׁירֹותָא עַד עַשְׂרָה דָאִיהוּ עַשְׂרָה סֻפָּא דְדְרָגִין וּבְגִין דְמַטָּא עַד עַשְׂרָה אָמֶר, מִפְּאָן וַלְתָתָא לָאו אָתָר לְקַיִם אֶבֶן שׁוֹבֵה וַתֵּב וָאָמֶר אֶרְבָּעִים בְּגִין דִישְׁתַזְבּוֹן ד' קְרִיּוֹן, וַתֵּב וָאָמֶר שֶׁלְשִׁים בְּגִין דִישְׁתַזְבּוֹן ג' קְרִיּוֹן, וַתֵּב וָאָמֶר עֲשָׂרִים בְּגִין דִישְׁתַזְבּוֹן תְּרִין קְרִיּוֹן, וַתֵּב וָאָמֶר עַשְׂרָה בְּגִין דִישְׁתַזְבּוֹן קְרִתָּא חֲדָא מְאִינּוֹן חֲמֵשָׁה בְּגִינִי כֵּה לֹא נְחִית לַתָּתָא מִן עַשְׂרָה: (עד כאן

(המשך מההשומות)

וּבְגִין דְמַטָּא לְעַשְׂרָה, אָמֶר מִפְּאָן וַלְתָתָא לָאו הוּא אָתָר דְקַיִם אֶבֶן שׁוֹבֵה, בְּגִינִי כֵּה לֹא נְחִית לַתָּתָא מִעֲשָׂרָה:

מדרש הנעלם

(דף ק ע"א):

רַبִּי פָתַח בְּהָאֵי קָרְאָ (שופטים ג וְאֶלְהָ הַגּוּם אֲשֶׁר הַנִּיחָה יְיַעַן לְנִסּוֹת בָּם אֶת יִשְׂרָאֵל). אָמַר רַבִּי חַזִּי הָיוּת בְּהַהוּא עַלְמָא וְלִית עַלְמָא) קָאִים (ד"א וְלִית מַעַלָּה) אֶלְאָ בְּאָנוּן (דף קו ע"ב) דְשַׁלִּיטֵין עַל רְעוֹתָא דְלְבָהּוֹן שֶׁגָּאָמַר (תְּהִלִּים פא) עֲדוֹת בְּיַהוָשָׁפֶט שְׁמוֹ וְגוֹ. אָמַר רַב יְהוּדָה לְמַה זֶבֶחֶת יוֹסֵף לְאוֹתָה הַמַּעַלָּה וְהַמְּלֻכָּה, בְּשִׁבְיל שְׁבָבֵשׂ יָצַרְוּ. דְתַגְינָן בְּלַהֲכֹבֵשׂ אֶת יָצְרוּ מְלֻכָּהָא דְשַׁמְּמִיא אֲחִיל עַלְיהָ.

דָאָמַר רַב אַחָא לֹא בְּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִיְצַר הַרְעָא אֶלְאָ לְנִסּוֹת בּוֹ בְּנֵי אָדָם. וּמֵבַּעַי קִידְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנִסּוֹתָא בְּבָנֵי נְשָׁא. אֵין. דָאָמַר רַב אַחָא מִנְאָ לֹן מְדֻכָּתִיב, (דברים יג) כִּי יָקוּם בְּקָרְבָּךְ נְבִיא וְגוֹ וּבָא הָאוֹת

וְיַבָּא שְׁנִי הַמְּלֻאָכִים סְדוּמָה בְּעֶרֶב וְגוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי תָא חַזִּי מַה בְּתִיב לְעַילָּא וְיַלְךָ יְיַעַן פְּאַשְׁר (דף קו ע"ב) בְּלָה לְדִבָּר אֶל אַבְרָהָם. דָהָא כִּיּוֹן דְאַתְפְּרֵשׁ שְׁכִינָתָא מִאַבְרָהָם, וְאַבְרָהָם תָב לְאַתְרִיה, כִּידֵין וַיַּבָּא שְׁנִי הַמְּלֻאָכִים סְדוּמָה בְּעֶרֶב, דָהָא חַד אַסְתָּלָק בְּשִׁכְינָתָא, וְאַשְׁתָּאָרוּ אָפִין תְּרִין.

כִּיּוֹן דְחַמָּא לֹוט לֹזָן, רְהַט בְּתִרְיִיה. מַאי טַעַמָּא, וּכְיַיְלָה כָּל אָנוּן דָהָו אַתִּין אִיהָו אֲעִיל לֹזָן לְבִיתִיה וַיַּהַי לֹזָן לְמִיכָּל וְלִמְשָׁתִי וּבְנֵי מַתָּא הַיְד לֹא קִטְלִין לִיהָ, דָהָא לְבָרְתִּיה עַבְדוּ דִינָא. וּמַאי הוּא. דְבָרְתִּיה דְלֹוט יְהִבָּת פְּתָא דְגַהְמָא

וְהַמּוֹפֶת וְגֹוֹ בַּי מִנְסָה יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְגֹוֹ. וְלֹמַה בְּעֵינֶךָ נִסּוּתָא דְּהָא כֶּל עֲזָבוֹי דְּבָר נְשָׁא תְּגָלִי קְמִיהָ, אֲלֹא שְׁלָא לְתַת פְּתַחַן פָּה לְבָנֵי אָדָם. רָאָה מָה בְּתִיב וְלוֹט יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר סְדוּם, דְּהָהָה יִתְּבִּיב לְנַסּוֹתָא לְבָרִיאָתָא.

אמָר רַבִּי יְצָחָק מַאי דְכַתִּיב (ישועה נ) וְהַרְשָׁעִים בָּין גָּנְגָש וְגֹוֹ. אֲפָלוּ בְשֻׁעַת דִּינוֹ שֶׁל רְשָׁעָה הוּא מְעִיוֹ פָנֵיו וְאוֹי הָוָא בְּרִשְׁעָתוֹ קִיִּים, רָאָה מָה בְּתִיב טָרֵם יִשְׁבְּבוּ וְגֹוֹ. אֲמָר רַבִּי יְצָחָק כְּשֵׁם שְׁבָרָא קוֹדְשָׁא בָּרוּךְ הוּא גַּן עַדְן בָּאָרֶץ כֶּد בָּרָא גִּיהְנָם בָּאָרֶץ. וּכְשֵׁם שְׁבָרָא גַּן עַדְן לְמַעַלָּה כֶּד בָּרָא גִּיהְנָם לְמַעַלָּה.

גַּן עַדְן בָּאָרֶץ דְכַתִּיב, (בראשית כ) וַיַּטְעַ יְיָ אֱלֹהִים גַּן בָּעַדְן וְגֹוֹ. גִּיהְנָם בָּאָרֶץ דְכַתִּיב, (איוב י) אָרֶץ עִפְּתָה בָּמוֹ אָוֶפֶל וְגֹוֹ. גַּן עַדְן

לְחַד עֲנֵנִיא, יִדְעַו בָּהּ, שְׁפֹוֹה דּוֹבְשָׁא וְאֹתְבּוֹהּ בְּרִישׁ אִיגְרָא עַד דְאַכְלָוּהּ צְרָעִי. אֲלֹא בְּגִין הַהָהָה בְּלִילִיא חַשִּׁיב דְלָא יִסְתְּפִלוֹן לֵיהּ בְּנֵי מַתָּא, וְעַם כֶּל דָא בִּין דְאָעָלוּ לְבִיתָא אַתְּבָנְשׁוּ כָּלְהָו וְאָסְחָרוּ לְבִיתָא.

אָמָר רַבִּי יְצָחָק אַמְּמָא רְהַט לֹוט אַבְתְּרִיָּהוּ, (אלָגִין) דְכַתִּיב וַיַּרֵא לֹוט וַיַּרְא לְקַרְאָתָם. רַבִּי חִזְקִיָּה וְרַבִּי יִיָּסָא. חַד אָמָר דִיּוֹקְנָא דְאַבְרָהָם חַמָּא עַמְּהָוֹן. וְחַד אָמָר שְׁכִינָתָא אַתִּיא עַלְיָהוּ. בְּתִיב הַכָּא וַיַּרֵא לֹוט וַיַּרְא ?לְקַרְאָתָם, וּבְתִיב הַתָּם וַיַּרְא ?לְקַרְאָתָם מַפְתָּח הַאָהָל. מָה לְהַלֵּן חַמָּא שְׁכִינָתָא, אוֹפֶה הַכָּא חַמָּא שְׁכִינָתָא.

למעלה בכתב, (שמואל א ט)
והיתה נפש אדוני צוריה
בצורך החיים את ה' אלהיך
ובכתב, (קהלת יט) וחרות
תשוב אל האלים אשר
נתנה.

גיהנם למעלה בכתב ואות
נפש איביך יקלענה בתוך
בר הקלע. גן עדן למטה
ברקאמון. גן עדן למעלה
לנשמהן של צדיקים גמורים
להיות נזוני מאור הנadol
של מעלה. גיהנם למטה
לאתם הרשעים (דיישראלי)
שלא קבלו ברית מילה ולא
האמינו בהקדוש ברוך הוא
ודתו ולא שמרו שבת, ואלו
הם עובדי פוכבים ומולות
שנדונים באש, שנאמר
(חזקאל טו) מה אש יצאו וה אש
תאכלם וגנו. ובכתב (ישעה ס)
ויצאו וראו בפנרי האנשים
ונגו.

גיהנם למעלה לאתם
פושעי ישראל שעברו על

וירא לוט וירץ لكم אתם
ויאמר הבה בא אדני
באלף דלעת בוין יונד.
סورو נא, גשו נא מבעי
לייה, Mai סورو נא. אלא
לאהדרא לון סחרניה
ביבתא בגין דלא יחמון לון
בני מטה, ולא יעלו באורה
מיישר לביתה, ובгин כך
סورو נא.

רבי חזקיה פתח (איוב כח) כי
הוא לקצת הארץ
יביט תחת כל השמים יראת.
כמה אית לון לבני נשא
לאסתכלא בעובדי
דקונדשא בריך הוא,
ולאשתדל באורייתא
יממא וליל, הכל מאן
דאשתדל באורייתא,
קונדשא בריך הוא אשתח
ביה לעילא, ואשתבח ביה

מצוות הַתֹּרֶה וְלֹא חִזְרוּ בַּתְשׁוּבָה שְׁחוֹחִים אֲוֹתָם לְחוֹזֵן עַד שִׁקְבָּלוּ עֲנָשָׂם. וְהַזְּלָכִים וְסּוּבִּים כֹּל הָעוֹלָם שָׁגָאָמָר (תְּהִלִּים יט) סְבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלְּבוּן. וְשָׁם גְּדוֹנִים שְׁנִים עַשֶּׁר חֶדֶשׁ, לְאַחֲרֵי בֵּן מְדוֹרָם עִם אֲוֹתָם שִׁקְבָּלוּ עֲנָשָׂם בְּמוֹתָם (דף ק ע"א) כָּל אַחֲרֵי וְאַחֲרֵי כַּפֵּי הַמָּקוֹם הַרְאָוי לוֹ.

וְהַרְשָׁעִים שֶׁל הַעֲזָבִי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת גְּדוֹנִים תָּמִיד בְּאַשׁ וּבְמִים וּשׁוּב אֵינָם עַוְלִים שָׁגָאָמָר וְאַשְׁם לֹא תִּכְבֶּה. מְשֻׁפְט הַרְשָׁעִים בְּגִיהֵנָם בְּמַה דְּכַתִּיב וַיְיִהְיֶה חֶמְטִיר עַל סְדוּם וְעַל עַמּוֹרָה גְּפָרִית וְאַשׁ וְנוּיוּ וְשׁוּב אֵינָם עַוְלִים וְלֹא יִקְומּוּ לִיּוֹם הַדָּין שָׁגָאָמָר (דברים כט) אֲשֶׁר הַפְּךָ יִי בָּאֲפֹו וּבְחַמְתוֹ, בָּאֲפֹו בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּבְחַמְתוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא.

אמֶר רַבִּי יִצְחָק לְהָאִי גְּנוֹנָא

לְתַתָּא, בְּגִין דָּאוֹרִיִּתָּא אִילְבָּא דְּחִי אֵיהִי לְכָל אַפְּנוֹן דְּעַסְקִין בָּה לְמִיחָב לְזַן חַיִּין בְּעַלְמָא דִּין (דף קז ע"א) וְלְמִיחָב לְזַן חַיִּין בְּעַלְמָא דָאַתִּי.

תָּא חַזִּי, כִּי הוּא לְקִצּוֹת הָאָרֶץ יִבְּיט. לְמִיחָב לְזַן מְזוֹנָא וּלְסִפְקָא לְזַן מְפַלָּם דָאַצְּטְרִיכֵי, בְּגִין דָאַיהֲוָה אֲשָׁגָּח בָּה תְּדִיר, דְּכַתִּיב, (דברים יא) תָּמִיד עִינֵּי יִי אַלְוָהִיךְ בָּה מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. בְּגִין דָאָרֶץ דָא מַה כַּתִּיב בָּה (משל לאי) מִמְּרַחַק תְּבִיא לְחַמָּה, וְלִבְתָּר אֵיהִי יִהְבַּת מְזוֹנָא וּטְרֵפָא לְכָל אַפְּנוֹן חַיָּין בְּרָא דְּכַתִּיב (משל לא) וְתָקָם בְּעוֹד לִילָה וְתַתְנַטְּרָה לְבִיתָה וְחַקְקָה לְגַעֲרוֹתִיךְ.

וְעַל דָא כִּי הוּא לְקִצּוֹת

אית גן עדן למעלה ואית גן עדן למטה.אית גיהנם למטה ואית גיהנם למטה אמר רבי יעקב הרשעים שקהלתו ברית מילה שבhem וחללו שבת בפרהסיא וחללו את המועדות ושבפכו בתורה ושבפכו בתהית המתים ובdomה להם יורדים לגיהנם שלמטה ונדונים שם ושוב אינם בעלים אבל יקומו ליום הדין ויקומו להתיית המתים ועליהם נאמר (הניאל יט) ורבים מישני ארמת עפר יקיצו אלה לחיים עולם ונעו. ועליהם נאמר (ישעה ט) והי דראון לכלبشر מה דראון, הי רاؤן, שהפל יאמרו כי בראשיתם ועל האזכירים שבישראל נאמר (ישעה ט) ועמד כלם צדיקים וגוי, (ע"ב מדרש הנעלם).

ובכן מאן יוכל למחמי שכינתא, אלא חמא זהרא חד דגהיר דקה סלקא על רישיהו. וכדין ויאמר הנה בא

הארץ יביט תחת כל השמים יראה. לכלהו בני עלמא למיהב לון מזוגא וספוקא לככל מה ואצטריך כל חד וחד דכתיב (תהלים קמה) פותח את יך ומשבייע לככל ח' רצון. דבר אחר כי הוא לקצות הארץ יביט לאסתכלא עובדי דבר נש ולאשכחא בכל מה שעבדי בני נשא בעלמא. תחת כל השמים יראה. מסתכל וחמי לככל חד וחד.

תא חז, פיו דhma קודשא בריך הוא עובדין בסדום ועמורה, שדר לון לאפון מלאכין לחבלא לسدום. מה כתיב וירא לוט חמא לשכינתא.

אָדֹנִי בְּאֶלְעָה דָלָת כִּמֵּה דָאָתָם, וּבָגִין שְׁכִינַתָּא הַהוּא
בְּהִירֹו דְבָנָהֵיר קָאָמָר, סָוּרוּ נָא אֶל בֵּית עֲבָדָכֶם וְלִינוּ
וַרְחָצָו רְגָלֵיכֶם.

לֹא עָבֵד הַכִּי אֲבָרָהָם, אֶלָּא בְּקָרְדְּמִיתָא אָמָר וַרְחָצָו
רְגָלֵיכֶם וַלְבָתָר וַאֲקָחָה פֶת לְחָם וְגוּ. אָבָל לוֹט אָמָר
סָוּרוּ נָא אֶל בֵּית עֲבָדָכֶם וְלִינוּ. וַלְבָתָר וַרְחָצָו רְגָלֵיכֶם
וְהַשְּׁבִמְתָּם וְהַלְכָתָם לְדָרְכֶם. בָגִין דָלָא יִשְׂתָמֹדָעָן בְּהַזָּהָר
בְּנֵי נָשָׂא.

וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי בְּרַחֲוֹב נָלֵין. בָגִין דְבָךְ הוּא עֲבָדִי אָוֹרָחִין
דְעָלֵין תִּמְנוּ לֹא הוּא בָר נָשׁ דִיכְנֹוּשׁ לוֹן
לְבִתְתָא, וְעַל דָא אָמְרוּ לֹא כִי בְּרַחֲוֹב נָלֵין. מַה בְּתִיב
וַיִּפְצַר בָם מַאֲד וְגוּ. תָא חַזִי כֵד קוֹדְשָׁא בָרְיךָ הוּא עֲבֵיד
דִינָא בְּעַלְמָא, שְׁלִיחָא חַדָּא עֲבֵיד לֵיה, וְהַשְׁתָּא חַמְינָן
תָרִי שְׁלוּחִי, אַמְאִי וְכֵי לֹא סָגִי בְחַד. אֶלָא חַד הוּא, וְמַה
דָאָמָר תָרִי (קָבֵי הוּא וְהִיא בְגִין דְהַדָּה) חַד הוּא לְאַפְקָא לֵיה לְלוֹט
וְלְשֻׁזְבָּא לֵיה, וְחַד לְמַהְפֶךְ לְקַרְתָּא וְלְחַבְלָא אַרְעָא, וּבָגִין
כֵךְ אַשְׁתָּאָר חַד:

וַיְיִי הַמְטִיר עַל סְדוּם וְעַל עַמְוֹרָה וְגוּ. רַבִּי חַיִיא פָתָח
(ישעה יג) הַפָּה יוֹם יְיָ בָא אַכְזָרִי וְגוּ. הַפָּה יוֹם יְיָ בָא,
דָא בָי דִינָא לְתָתָא. בָא כִּמֵּה דָאָתָם. (קו א) הַבָּאָה אַלְיָ
(עשוו). בָגִין דָלָא עֲבֵיד דִינָא עַד דְעַאל וְגַטִיל רְשָׁוֹ,
כְּגֻוגָּא דָא קָז כָל בְשָׁר בָא לְפָנִי.